

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р. № 31 (1524). 14 ЖОВТНЯ 1983 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

ВІДСТОЯТИ МИР НА ЗЕМЛІ!

КОЛЕКТИВ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ГАРЯЧЕ СХВАЛЮЄ МИРОЛЮБНУ ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

Заява Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова зустріла одностайну підтримку і схвалення радянських людей, нашого великого університетського колективу. На всіх факультетах пройшли мітинги. «Ні! — ядерній війні!», «Зупинити палів!» — говорять викладачі, студенти, співробітники ОДУ.

Л. В. Багрій-Шахматов, зав. кафедрою кримінального права, процесу і криміналістики, професор юридичного факультету:

— Зараз у світі становище надзвичайно серйозне, важке, і тому всі ми, викладачі Одеського університету, з величезним піднесенням вітаємо курс нашої Комуністичної партії, Радянського уряду, котрі всі свої зусилля спрямовують на боротьбу проти ядерної загрози, проти агресивної політики уряду Сполучених Штатів Америки.

Мене особисто радує те, що американський трудовий народ рішуче бореться проти злісних, антигуманних планів військової адміністрації США. Факти показують, що Рейган обманув свій народ, і 30 процентів голосів, які він зібрав, щоб стати президентом, не були б зібрані, якби він відкрито одразу заявив про свої підступні політичні погляди. Тому я, як і всі мої колеги по роботі, щиро вітаю курс нашої партії, що постійно піклується про оборону, безпеку країни, за мир на всій землі. Адже Рейган і його плічники порушують елементарні правила мирного співжиття народів, продовжуючи нарощувати гонку озброєнь.

Мені, учаснику війни, дуже зрозуміло, що чекає людство в разі нової війни. Ніколи його майбутньому, самому життю на землі не загрожувала зброя такої руйнівної сили, як зараз. І все ж, недивлячись ні на що, ми, радянські люди, з усією рішучістю не тільки піднімаємо голос проти ядерної небезпеки, ратуємо за мир на землі, але — якщо така потреба виникне, — знову, всі як один, станемо на за-

хист Батьківщини, на захист миру, сонця, щастя кожної людини. Ми ніколи не віддамо того, що завоювали ціною мільйонів загиблих друзів, ціною героїчної праці в наш час для світлого майбутнього.

М. М. Бондаренко, слюсар УЕМ ОДУ, секретар партгрупи:

— Весь трудовий колектив учбово-експериментальних майстерень гаряче відгукнувся на Заяву Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова. Що може бути зрозумілішим і найприроднішим для кожної чесної, працюючої людини, ніж бажання відстояти мир на землі, попередити божевільні палів ядерної війни, негайно зупинити її катастрофічну загрозу?! Важко повірити, що на світі є ще люди (людьми їх не назвеш!), котрі не розуміють страшливих наслідків, до яких може привести така війна. Але американські імперіалісти та їхні партнери по НАТО продовжують нарощувати гонку озброєнь, прагнуть добитися ядерної переваги в Європі.

Я сам учасник війни. Загинули мої близькі і друзі. Але пам'ять про них ніколи не гасне, а, навпаки, вимагає продовжувати боротьбу за все живе, радісне, прекрасне на землі. Це думка всіх людей праці, людей доброї волі. То ж спільними зусиллями ми повинні зупинити ядерну загрозу!

С. Пономарьова, студентка II курсу філологічного факультету (російське відділення), комсорг курсу:

— Студентська молодь нашого університету одностайно заявляє: «Рішуче «Ні!» паліям війни!». Юнаки і дівчата, молоді комуністи і комсомольці, гаряче говорять про це і на комсомольських зборах, і на політгодинах, і на перерві, заявляють про це всіма своїми трудовими ділами. Бо неможливо уявити собі більш загрозливу хворобу, ніж світова ядерна війна. Щоб зберегти людей планети, потрібно кожному з нас не жаліти своїх сил для перешкоди такої війни. Чи можна спокійно думати, що може загинути все світле, що створене людськими руками: міста, села, гідроелектростанції, нові моря, архітектура, музика, поезія, краса і сила творчого злету в країнах соціалізму? Невже можливе і тепер, в кінці 20-го сторіччя, в час науково-технічної революції, польоту людини в космічні простори, таке варварське страхиття?!

Ми всі віримо: миролюбна політика Країни Рад, прогресивні сили планети обов'язково переможуть!

ДОШКА ПОШАНИ

Рішенням парткому, ректорату, комітету комсомолу Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені І. І. Мечникова на Дошку пошани заносяться:

Студенти II курсу біологічного факультету В. Кульов, О. Задірей, С. Пилипчук, Є. Севатінська, В. Буденна, С. Абрамова, О. Кондратьєва, О. Дика, які систематично перевиконують норми на збиранні овочів та фруктів в колгоспі «Дружба народів» Іванівського району.

Студенти IV курсу біофаку С. Швець, А. Ткачов, К. Кабанов, А. Влох, які систематично перевиконують норми на полях колгоспу «Дружба народів» Іванівського району.

Студенти I курсу юрфаку П. Шаповал, А. Шпільярний, В. Крецу, Т. Григор, Н. Анікєєва, які систематично виконують норми на 150 процентів в цехах консервного заводу (м. Ізмаїл).

Студенти I курсу мехмату С. Корнева, С. Тасмали, О. Мазур, Гаєва, Піскунова, Стецюченко, Качура, які перевиконують норми на збиранні овочів в радгоспі імені М. І. Калініна Ізмаїльського району.

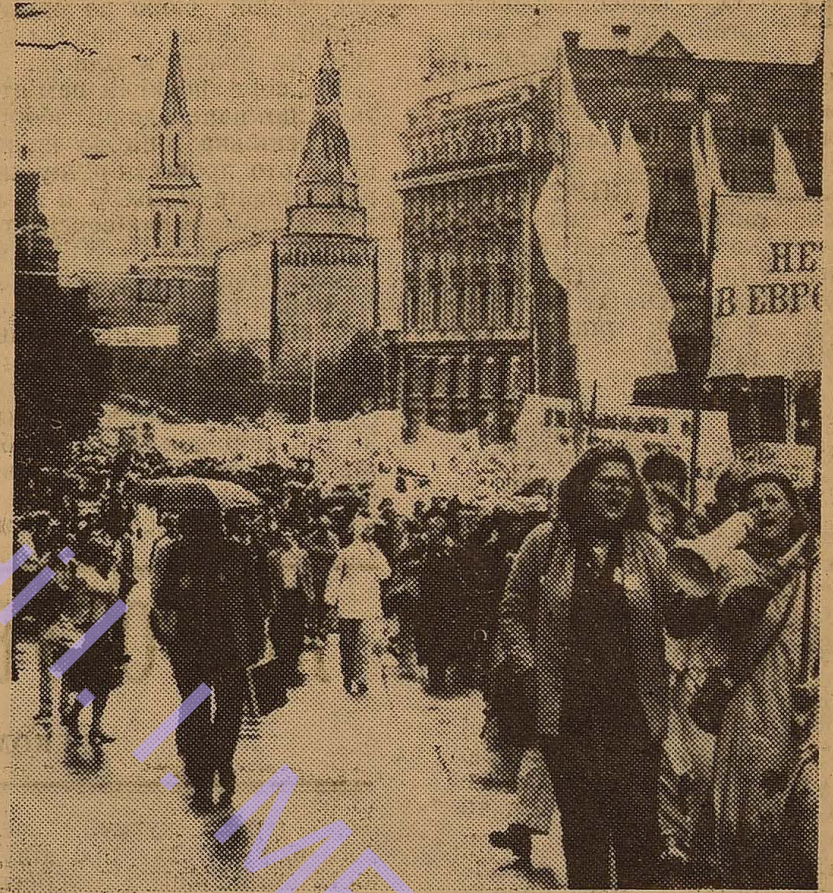
Студенти I курсу фізфаку Л. Ільїна, А. Рудь, Н. Белієнський, М. Орловський, Вікуліна, Лісиціна, Перчак, які старанно працюють, перевиконують норми на полях радгоспу імені Я. М. Свердлова Кілійського району.

Студенти історичного факультету В. Боголюк, В. Бачинський, В. Кучеренко, Ю. Цимбалістий, Л. Полянська, А. Данилова, А. Медецький, Є. Коваленко, які на полях радгоспу імені Свердлова Кілійського району щоденно перевиконують норми.

Студенти I курсу хімфаку Л. Музика та Є. Котенко, які перевиконують норми на збиранні томатів в радгоспі імені С. М. Кірова Ізмаїльського району.

Студенти I курсу ГГФ (географічне відділення) О. Кіримчик, Л. Самсонікова, Г. Навасарден, які в радгоспі імені С. М. Кірова Ізмаїльського району систематично перевиконують норми.

Студенти I курсу біофаку Н. Білоус, І. Корольова, Є. Проценко, Є. Семик, О. Узбеков, М. Раділова, які в радгоспі «Озерний» Ізмаїльського району щоденно перевиконують норми на збиранні томатів.

МОСКВА. Марш миру. (Фотохроніка ТАРС).

НА ЗБИРАННІ ВРОЖАЮ-83

ФІЗИКИ НА ОСТРОВІ

Два тижні і я, і комісар Павло Андрійович Віктор працювали з фізиками на дунайському острові Кислиця Ізмаїльського району — на збиранні томатів. 106 студентів день у день перевиконували свої норми (а норма в 360 кг досить значна для цих місць, де помідори вродили дрібні, причому йде вже третя вибірка їх), сягаючи нерідко до півтори, двох і більше норм. Особливо успішно працюють наші перодовики: Є. Ісаєва (II курс), Р. Круцьких (IV курс), — між іншим, чудовий комісар серед самих студентів, Г. Дубенко (II курс) та багато інших. Збирали б ще краще, якби студентів не підводила щодня проблема з тарою. За перші два тижні фізики збрали понад 150 тонн томатів.

Успішній, піднесений роботі нашої молоді сприяє також систематична ідейно-виховна, громадсько-політична

робота і на полі — в годину відпочинку — і ввечері в таборі, яку проводить і комісар загону, і студентський штаб. А це значить: щовечора обговорюються результати зробленого за день, випуск «Інформаційного листка», «Бойового листка», «Блискавки», на котру потрапляють не порушники дисципліни, а ті, хто має якісь прогалини в роботі чи в громадському житті загону. Адже працюють всі добре — і

дівчата і юнаки, значна частина яких зайнята на вантажних роботах, а також на місцевому пункті по переробці помідорів в пульпу, котра тут же перевозиться на консервний завод в Ізмаїлі.

Все це змістовно, дотепно, яскраво відбивається в загальній стіннійці, розподіленій на три розділи: «Пульс планети», «По рідній країні», «Культурна робота». Члени редколегії вивляють суто газетярську оперативність, ретельно розповідаючи про життя загону, про результати ударної праці, про успіхи окремих бригад і студентів, а також про новини науки.

Головне: і начальство радгоспу, і студенти взаємно задоволені, немає ніяких нарікань ні з того, ні з цього боку. А сама робота для наших студентів стає теж хорошим вихователем.

Ю. ВАКСМАН, командир загону фізиків, доцент.

Ізмаїльський район.

**ДО ВІДОМА
ДЕЛЕГАТИВ
III ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИ-
ТЕТСЬКОЇ ЗВІТНО-
ВИБОРЧОЇ ПАРТІЙНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

Реєстрація делегатів конференції проходить з 14 жовтня 1983 року з 9.00 до 17.00 в приміщенні парткому університету (вул. Петра Великого, 2, кім. № 31).

ПЕРШОКУРСНИКИ І ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ

Першокурсники. Для ректорату, деканатів, кафедр це досить складна проблема. Як розв'язати цю проблему? Як навчання в вузі, до того об'єкту, який є обов'язковим для студентів? Як навчання в вузі, до того об'єкту, який є обов'язковим для студентів? Як навчання в вузі, до того об'єкту, який є обов'язковим для студентів?

Справа в тому, що далеко не кожний, який покинув школу, має потрібний запас знань для вільного опанування вузівської програми. А буває й так, що навіть володар золотої медалі, який нерідко в шкільні роки брав участь в тих чи інших районних та обласних олімпіадах, ставав навіть переможцем у вузі відчуває себе досить сумливо. Чому? Очевидно, різка зміна навчання, його напруження, його змісту, завантаження понижують і психологічний настрій і можливість успішного засвоєння матеріалу. Значить, на допомогу першокурснику повинні постійно приходити деканати, кафедри, бібліотеки, куратори, викладачі, зробивши все можливе, щоб полегшити студенту орієнтування в адресах — де можна брати той чи інший підручник, краще організувати час для самостійної роботи, навчити опти-

ням, поліпшити умови для самостійної роботи студента на кафедрах, в кабінетах, де, між іншим, лаборанти останнім часом слабкують працюють, особливо в другу зміну: після шостої лаборанти, як правило, зникають з кабінетів, хоча їх робочий день продовжується до 20.00. І це часто спостерігається особливо на філологічному факультеті. А не виключено, що такий факт певною мірою впливає на низьку успішність студентів факультету.

Далі. Контроль виявляє недостатню роботу на більшості факультетів і в організації самостійного навчання студентів. Кафедри завищують об'єми матеріалу, який виділяється на самостійне опрацювання, недостатньо забезпечують його методично. Тим самим слабка робота по встановленню об'єму матеріалу і регламентації часу, який може витрачатися студентом на опрацювання, призводить до фактів, коли студент розгублюється, не може пояснити причини відставання в навчанні, подає заяву на відрахування. Статистика показує, що на I курсі відсів значно більший, ніж на останніх курсах. Достатньо вагомим є питання роботи в гуртожитках — як в плані

Стремись к науке всей душой — учись!
Коль ты не хочешь жизнь прожить напрасно,
И днем, и ночью, в час любой — учись!
Используй годы юности прекрасной,
Поры надежды молодой, — учись!
Учись всю жизнь!...

ХАМЗА.

проведення ідейно-виховних заходів, так і в плані допомоги і забезпечення самостійної роботи студентів. Їх форми можуть бути різноманітними.

Кафедри зобов'язані посилювати контроль за систематичними відробками кожним студентом пропущених занять. Це також вплине на якість самостійної роботи студентів. Непогано ведеться контроль за відробками пропущених занять лише на факультетах геологічному, механіко-математичному, романо-германської філології.

Деканатам і кафедрам варто потурбуватися також про те, щоб студенти-першокурсники завчасно одержували на руки чіткий графік навчальних занять і навіть програму на рік з тих предметів, які вивчатимуть. Це дасть їм змогу чіткіше планувати самостійну індивідуальну роботу. І — нагадаємо ще раз — необхідно створювати розклади не стихійні, а постійно діючі, щоб не було таких негативних явищ, які спостерігалися в попередні роки — в першій половині семестру переважають лекційні заняття, а в другій половині студенти ви-

сиджують по три пари практичних занять щодня, що призводить до перевтоми студентів, нерационального використання аудиторного фонду.

Отже, тут багато що залежить від правильної роботи і методичних комісій, котрі мають визначати об'єм матеріалу з кожної дисципліни, коректувати його, приводити до певної норми завантаження для кожного студента, враховуючи і його самостійну роботу, надавати допомогу йому в оволодінні важким матеріалом, створювати методичні поради, щоб студент не витрачав на нього зайвий час і зусилля.

Звичайно, це не значить, що над студентами повинні стояти опікуни і безперервно розжовувати все важке, незнайоме. Самим студентам теж треба докласти чимало зусиль для успішного навчання, для засвоєння важкої науки, пам'ятаючи, що того, хто не хоче посправжньому вчитися, не навчить і десять академіків в найкращих лабораторіях і кабінетах світу.

М. ПАЩЕНКО,
начальник
учбового відділу ОДУ.

ДО ЗВІТІВ І ВИБОРІВ У КОМСОМОЛІ

В УСІХ комсомольських організаціях країни проходять звіти і вибори. В 1983 р. ця кампанія іде під знаком гідної зустрічі 65-річчя ВЛКСМ, виконання рішень червеневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС і завдань, висунутих на ньому перед комсомолом Генеральним секретарем ЦК КПРС товаришем Ю. В. Андроповим, а також рішень XIX з'їзду ВЛКСМ.

Смисл звітно-виборчої кампанії — в правильній підготовці, організації і проведенні зборів в групах, на курсах, факультетах, в організаціях співробітників (членів ВЛКСМ) і в університеті. Саме на таких зборах комсомольське бюро і звітує перед колективом членів ВЛКСМ про роботу за рік, про виконання наказів, пропозицій комсомольців, аналізує діяльність членів бюро, словом, тримає відповідь за виявлене довіря. Від того, як підготовлені збори, залежить обстановка в колективі, настрої його учасників, а значить, — і ступінь діловитості, зацікавленості кожного в поліпшенні діяльності нового складу КСМ бюро.

Комітет ЛКСМУ ОДУ прийняв рішення про проведення звітів і виборів у первинних організаціях в такі строки:

— на курсах і в організаціях співробітників — з 3 по 18 жовтня;

— на факультетах — в основному з 19 по 25 жовтня;

— XXX звітно-виборча конференція планується на 31 жовтня.

Зміни графіку проведення зборів допускаються лише з дозволу комітету комсомолу ОДУ. Питання, пов'язані з проведенням зборів, обговорюють на засіданнях КСМ бюро (комітетів), факультетів на основі постанов вищестоячих органів комсомолу. КСМ бюро факультету затверджує конкретизовані графіки проведення зборів на курсах і в групах, розподі-

ляє членів бюро по організаціях з метою допомоги активу та участі в зборах.

Комсорг повинен пам'ятати, що напередодні зборів, за декілька днів до початку, варто провести річну звірку членів ВЛКСМ в комітеті комсомолу університету, навести порядок в обліку комсомольців.

Який же основний порядок підготовки і проведення зборів в первинній організації?

1. Перш за все визначити чіткий порядок денний зборів. Стосовно до звітів і виборів він звучить так:

а) звіт комсомольського

діяльності і проблеми. Комсорг же «зводить» розділи воедино в логічну послідовність навчання, ідейно-виховну, внутрішню роботу, трудову активність і т. д. В звіті бюро необхідний детальний аналіз діяльності організації членів ВЛКСМ і КСМ бюро, виконання рішень попередніх звітно-виборчих зборів, план роботи, а також виявлені проблеми, що виникли в процесі роботи бюро, і шляхи їх вирішення. Звітна доповідь напередодні зборів обов'язково обговорюється і затверджується на засіданні КСМ бюро. Оптиміальний час звіту в низових

пішність, трудову активність та інше.

6. Підготувати проект рішення зборів на основі звітно-повіді комсорга і виступаючих. Проект складається із **констатуючої частини**, в якій перераховуються успіхи і невирішені завдання, потім вказується оцінка діяльності бюро (вноситься після голосування), і **постановляючої частини**. В ній фіксуються завдання організації на цей період, вказуються конкретні заходи, кожний із яких має передбачений строк виконання, відповідальний за виконання. До підготовки проекту рішення залучається комісія із двох-трьох осіб, котру очолює один із членів бюро. Бажаючи складений проект обговорити в КСМ бюро курсу (факультету).

Проект рішення після правок вноситься на голосування і вступає в силу, якщо за нього проголосувало не менше половини присутніх на зборах.

Г. АНТИПЕНКО,
заст. секретаря
комітету комсомолу
ОДУ з оргроботи.

ЯК ГОТУВАТИ ЗБОРИ?

(РЕКОМЕНДАЦІЇ).

бюро (групи, курсу...) певного факультету про діяльність організації з 5 вересня 1982 р. по 22 вересня 1983 року.

б) звіт штабу (для курсів — посту) «Комсомольського проєктора» певного факультету про роботу в указаний період.

в) вибори нового складу комсомольського бюро.

г) вибори нового складу «Комсомольського проєктора».

2. Визначити місце, дату і час зборів, узгодивши їх у вищестоячому комсомольському бюро. Відповідальність за організацію зборів несе все КСМ бюро, але персонально — комсорг і заступник з оргроботи. Варто також продумати елементи оформлення зборів, словом, надати їм діловий тон.

3. Підготувати звітну доповідь. Доповідь — це колективна відповідальність, оцінка, роздуми, аналіз того, що зроблено, досягнуто і які проблеми варто вирішувати надалі. Тому краще всього складати звіт за напрямками діяльності бюро: кожний член виборчого органу краще, глибше знає успіхи

організаціях — 20—25 хвилин.

4. Визначити приблизний список виступаючих як із числа членів КСМ бюро, так із числа рядового складу і запрошених. Щоб не повторювати розділів доповіді, комсорг може запропонувати бажаним тематику виступів з тим, щоб доповнити доповідь, а значить, розглянути якнайширший спектр комсомольських справ і пропозицій. У виступах промовців повинна міститися оцінка діяльності КСМ бюро за рік, критичні зауваження, пропозиції щодо поліпшення діяльності. Критика досягає мети, якщо вона звернена до конкретних осіб і ведеться з конкретного приводу.

5. Підготувати список запрошених, в числі яких можуть бути комсомольські працівники вузу, міста, куратор, ветерани, представники деканату, профспілок.

Визначити і обговорити на засіданні бюро запропонований склад бюро групи (курсу), а з КСМ бюро (комітетом) факультету — кандидатуру комсорга, звертаючи увагу на ділові, політичні, морально-вольові якості, ус-

В КНИЖКОВОМУ КІОСКУ

Магазин № 13 «Технічеська книга» Одеського облкниготоргу проводить підписку через книжковий кіоск університету, котрий знаходиться в головному корпусі, на видання, оголошені в третій частині тематичних планів, які розповсюджуються тільки за підпискою для спеціалістів.

З анотаціями на ці видання можна познайомитися в тематичних планах в кіоску, а покупцям, що відвідують магазин, — в картотеці магазину (вул. Леніна, 17).

В. КОСУХІН,
директор
магазину № 13.

СИЛА ЗНАНЬ

Знання!... Вони відкривають перед людиною манливий світ, повний нових відкриттів, нових, іноді найнеподіваніших висновків. Тільки різномісний знання дозволяють в повній мірі відчувати щастя життя. Без щастя неможливий прогрес, без них немислима творчість.

Як же піднятися до вершин науки? Наполегливою, повсякденною працею, систематичним навчанням. Не треба думати, що вчитися можна лише в школі, там, де є екзамени, оцінки, повсякденний контроль учителів. Потрібно вчитися самостійно поповнювати свій пізнавальний капітал. І не забувати: якими б не були великими вже зроблені наукові відкриття, людство знаходить на підступах до грандіозних, основних, фундаментальних. І тільки добре засвоєвши досягнуте людством в тій чи іншій галузі, можна думати про рух вперед, а екзаменатором, котрий перевіряє наші успіхи на цьому тернистому шляху, стане саме життя. Воно дуже вимогливе і ставить кожному із нас — і юнакові, і покритому сивиною старикові — найскрутіші оцінки, завжди повторюючи: «Ти дечого досягнув, ти щось пізнав, але цього мало. Треба ще більше напружити свої зусилля, треба ще багато пізнавати!»

Треба завжди пам'ятати знамениті слова Карла Маркса: «В науці немає широкої стовбової дороги, і тільки той зможе досягнути її сяючих вершин, хто, не боячись втоми, видирається по її каменистих стежках». Роздумуючи над поемою Данте «Божественна комедія», К. Маркс залишив і такий дуже цікавий запис: «Біля входу в науку, як і біля входу в пекло, потрібна бути виставлена вимога:

«Здесь нужно, чтоб душа была тверда,
Здесь страх не должен подавать совета!»...

ЗУСТРІЧ З МЕЧНИКОВИМ

ШАНОВНА РЕДАКЦІЯ!

В стінах Одеського (Новоросійського) університету навчався і вів революційну боротьбу видатний діяч нашої партії і Радянської держави Наріман Наріманов.

В 1970 році газета «За наукові кадри» опублікувала матеріали про Наріманова. З того часу минуло 13 років. Про Н. Наріманова з'явилися десятки книжок і статей. В місті Ульяновську споруджено пам'ятник Наріманову на шосе, що носить його ім'я.

В Узбекистані один із промислових центрів республіки названий іменем Наріманова (місто Наріманов).

Напередодні 60-річчя утворення СРСР в столиці нашої Батьківщини — Москві встановлена меморіальна дошка на будинку, де проживав Наріманов.

В лютому 1982 р. Медичний провулок в м. Одесі перейменовано в провулок Наріманова. Ми щиро вдячні одеситам.

Але не всі знають, що Н. Наріманов зустрічався з І. І. Мечниковим — великим вченим, ім'я якого носить Одеський університет. Ця зустріч відбулася в Астрахані.

Агасієв Вагіф Ахмед огли, випускник Одеського університету, кандидат історичних наук.

м. Баку.

НИЖЧЕ друкуємо нарис В. Агасієва.

Вибір Нарімановим професії медика був не випадковий. Ще в Баку, проводячи широку культурно-просвітницьку роботу серед населення, він був свідком надзвичайно важких умов, в яких жили і працювали трудящі. Важкі житлово-побутові умови, низька заробітна плата, відсутність елементарної медичної допомоги, високий процент захворюваності серед населення — все це справило на Наріманова гнітюче враження. Тоді серед азербайджанців майже не було лікарів, а потреба в них була велика, особливо в сільських місцевостях.

Глибокий вплив мали на характер Наріманова одеські викладачі Є. І. Щепкін, М. К. Лисенков, С. П. Ярошенко, Л. О. Тарасович, які пізніше стали його друзями в боротьбі проти царизму.

Сильне враження на Наріманова справили життя і діяльність видатного вченого І. І. Мечникова. Про нього йому розповідали друзі і соратники, котрі вчилися у цієї мужньої людини. В 1870—1882 р.р. І. І. Мечников був професором Новоросійського університету в Одесі. Вийшовши у відставку, в знак протесту проти реакційної політики в галузі освіти, здійснюваної царським урядом і правотою професурою, він організував в Одесі приватну лабораторію, а потім — першу російську бактеріологічну станцію для боротьби з інфекційними захворюваннями. Мечников був послідовним ворогом деспотизму царського режиму. Ці сторони діяльності Мечникова викликали особливе захоплення у Наріманова.

Молодий Наріман, студент університету в ці роки, навіть уявити собі не міг, що через кілька років доля зведе його з великим вченим, жит-

тевий шлях якого був прикладом служіння Батьківщині. В 1908 році Наріманов закінчив Новоросійський університет і одержав ступінь лікаря. Проте йому не довелося довго працювати. За революційну діяльність він був арештований, а потім був відправлений на заслання в Астрахань (1909—1913 р.р.). Роки, проведені на засланні, стали важливим етапом в революційній і лікарській діяльності доктора Наріманова.

Епідемія туберкульозу, що почалася, забрала багато людського життя. Для боротьби з епідемією 17 травня 1911 року пароплавом «Достоевський» в Астрахань прибув І. І. Мечников. Йому була організована урочиста зустріч. Серед тих, хто зустрічав, знаходився і Н. Наріманов. В ході бесіди професор Мечников високо оцінив заходи, вжиті Н. Нарімановим, як лікарем.

Через декілька днів на честь приїзду Мечникова громадські міста влаштувала торжества, на яких Наріман Наріманов від імені присутніх вітав Мечникова, висловивши йому вдячність за рішучу боротьбу проти хвороб науковим шляхом. В своєму виступі він приділив особливу увагу науково-дослідній діяльності професора, говорив про його мужню боротьбу проти хвороб, про його безкорисливу любов до людства.

— Ви — дорогий гість для всіх нас, — підкреслив Наріманов.

В період боротьби Мечникова проти туберкульозної епідемії доктор Наріманов пліч-о-пліч трудився з людиною, відомою всьому світу, допомагав ученому в його воістину благородній роботі.

КУТОЧОК РЕЦЕНЗЕНТА

ВДЯЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для студентів-філологів українського відділення з'явилися «Методичні вказівки по вивченню історичної драматургії в загальному курсі «Українська радянська література» (повоєнний період), видані нашим університетом. Автор вказівок — доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук П. Т. Маркушевський. Робота має всього 54 сторінки, але за змістом і характером викладу, досить густим, насиченим, інтелектуальним, може стати для кожного студента вагомим посібником. Це видання завершує рекомендації по вивченню історичної драматургії в загальному курсі, як дожовтневої, так і радянської літератури, на дослідження, написання яких автор затратив багато часу — всю другу половину 70-х і початок 80-х років.

Перед цим були дослідження про образ В. І. Леніна в українському фольклорі, про красу і силу української народної творчості та етнографії, вийшли рекомендації про те, як збирати і записувати перлини народної творчості.

Останні методичні вказівки — новий творчий успіх викладача і дослідника-вченого, котрий поставив собі за мету методологічно оснастити майбутніх вчителів української літератури конкретними важливими порадами про те, як (по можливості, звичайно) найповніше і якісно зрозуміти, освоїти складний розділ — радянську драматургію, дати їм сво-

єрідний путівник, котрий полегшив би їх творчі мандри в складному лабіринті нинішнього літературного процесу. А сучасність, як відомо — завжди найскладніше явище, тому й вивчати його найважче.

Вказівки мають свої розділи, чималий список і опрацьованої автором і рекомендованої студентам літератури. В процесі прочитання даної роботи не полишає відчуття того, що написана, створена вона дещо жвавіше і майстерніше за попередні. Автор не просто розгортає величну панораму драматургії українських радянських письменників, не тільки вказує на щось важливе, цікаве в тій чи іншій п'єсі, розкриваючи час її написання, зміст, місце в літературному процесі, а й намагається дати їй певну (хоч і коротку) літературно-художню характеристику, естетичну оцінку. Це стосується і п'єс Л. Дмитерка, І. Кочерги, І. Драча, і багатьох інших. Навіть мимохідь рекомендується студентам та чи інша можлива тема для курсових і дипломних робіт, що теж збільшує значення посібника.

Можна твердити, що студенти отримали вдячне дослідження. Воно допоможе їм серйозно оволодіти багатьма досягненнями української радянської драматургії, зарані обрати тему для наукової роботи, ясніше уявити силу, розміри, напрямки літературного процесу.

А. НЕРОДЕНКО.

ФОТОРЕПОРТАЖ ПОЛЕ-ЗАВОД-МАГАЗИН

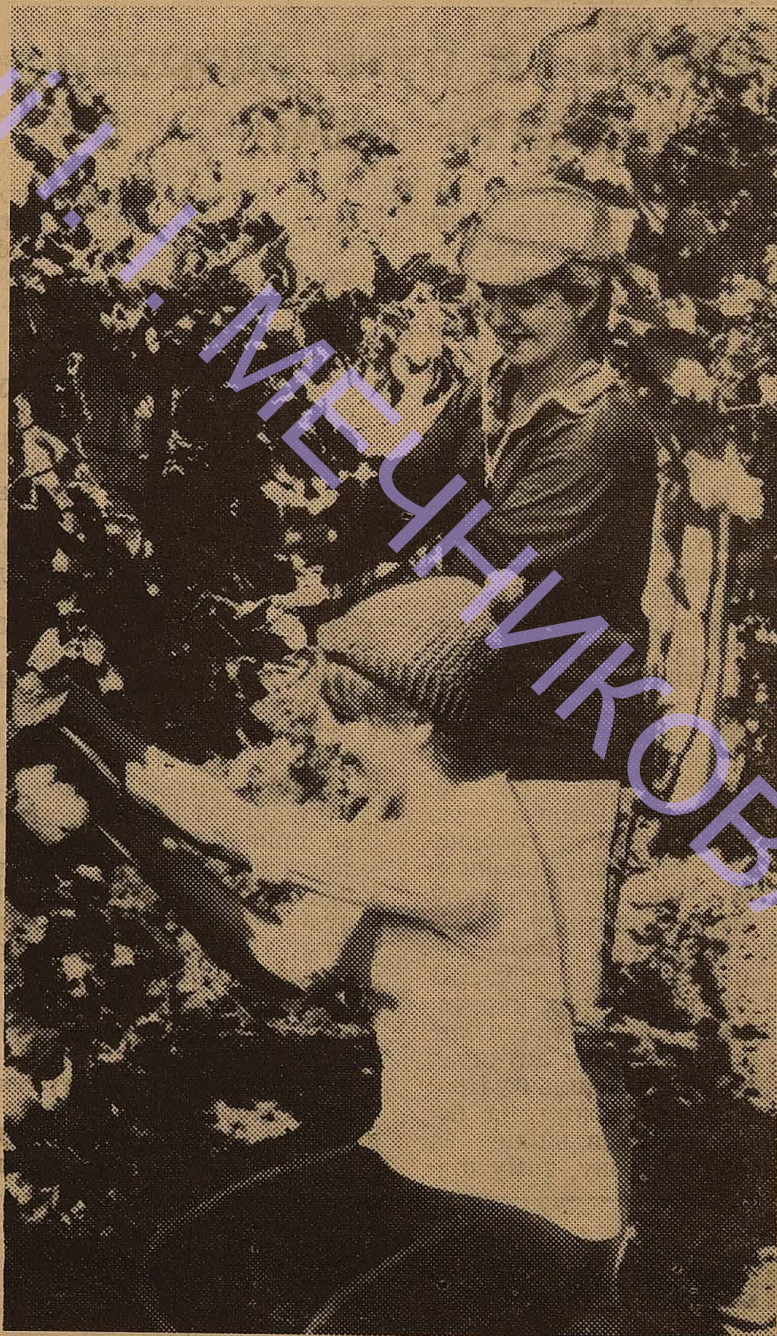
Цієї осені студенти всіх факультетів університету працювали на колгоспних полях та у цехах Одеського консервного комбінату імені В. І. Леніна.

НА ЗНІМКАХ: добре працювала цього року у снітарному цеху консервного комбінату студентка ІV курсу факультету романо-германської філології Олена ІШУТКІНА. Відмінниця навчання задавала тон у роботі. Кожного дня вона значно перевиконувала норми.

Студенти мехмату ІІ курсу Д. КАЛЮЖНИЙ, Б. ТЕСЛЕР та третьокурсник О. ШУХАТ займалися перевантаженням готової продукції до транспорту магазинів. За відмінну роботу керівництво комбінату оголосило юнакам подяку.

Студенти ІІІ курсу історичного факультету С. ПАВЛЮК та Л. ЦІГАНЕНКО працювали на збиранні винограду. Кожного дня дівчата виконували норми на 130—140 процентів.

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

ЗАГАДКИ КОСМІЧНИХ ПРИШЕЛЬЦІВ

30 червня 1908 року сотні людей спостерігали у Східному Сибіру політ гігантської «сигари», за якою тягнувся світлий хвіст, що переходив у клуби диму. Близько сьомої години ранку (в 0.17 за світовим часом) у басейні Підкам'яної Тунгуски прогуркотів вибух величезної потужності. Удар, який погряс землю, зафіксували сейсмічні прилади, віддалені на 5000 кілометрів. Повітряна хвиля прокотилася по всій земній кулі, викривши її хмарами сріблястого пилу. Три доби над величезною ділянкою планети панували «білі» ночі. Про таємничу «катастрофу століття» розповідає кореспондентові заступник голови Комітету по метеоритах АН УРСР, доктор геолого-мінералогічних наук Еміль СОБОТОВИЧ:

— Існує вже близько сотні версій, які по-різному пояснюють природу тунгуського явища. Письменник О. Казанцев, наприклад, припустив, що мала місце аварія при приземленні марсіанського космічного корабля з ядерним двигуном. Колеги фантаста висловлювали потім ще більш неімовірні здогадки — писали про лазерний промінь, надсланий позаземною цивілізацією. Вчені ж у числі причин вибуху називали то потужний вулкан, то велике скупчення

болотних газів, то ущільнену хмару космічного пилу, то гігантську кульову блискавку.

Ще в двадцятих роках на місці катастрофи провів перші дослідження радянський геолог Л. Кулик. З 1959 року там почала працювати комплексна самодіяльна експедиція по вивченню Тунгуського метеорита, на базі якої при Томському університеті згодом було створено проблемну лабораторію по вивченню космічної речови-

ни на території Сибіру. Керує нею академік АМН СРСР М. Васильєв.

Найбільш аргументованими сьогодні, є метеоритно-кометні гіпотези. Оскільки саме тіло, мабуть, випарилось (незважаючи на багаторічні пошуки, так і не вдалося знайти жодного уламка і навіть воронки), багато дослідників прийшли до висновку, що це був або не до сить щільний метеорит, шось на зразок величезного снігового клубка, або комета, яка вибухнула при входженні в атмосферу. До можливих варіантів можна додати ще болід, який складається з неокисленої речовини (типу метану або вуглецю).

З 1974 року постійними дослідженнями слідів загадкової катастрофи займається у складі інших радянських експедицій Інститут геохімії і фізики мінералів АН УРСР. Наші вчені знайшли

в епіцентрі вибуху невідомий на Землі тип алмазів. У силікатних частинках, видобутих з шару торфу 1908 року, виявлено підвищений вміст радіовуглецю. Це наводить на думку про космічну природу виявленої аномалії. Відкриття хоч і поставили нові запитання перед наукою, зате дали змогу відмовитись від десятків колишніх фантастичних гіпотез.

Розгадка сибірської головоломки — свого роду хобі київських геологів. Основну ж увагу зосереджено на небесних пришельцях, які приземлилися на території України. Комітет наш створено у 1939 році, незабаром після того, як біля села Червоний Кут Сумської області впав камінь вагою 1734 кілограми. Сьогодні наша колекція налічує 38 «українських» метеоритів. З неї ми черпаємо інформацію про космічну речовину.

Найбільш багатий матері-

ал одержано після випадіння у 1946 році метеоритного дощу поблизу села Кримка Миколаївської області: було зібрано близько сотні «дощинок».

На Україні вперше в країні вивчено комплекс магнітних, термічних пружних та інших властивостей метеоритів, одержано перші дані про наявність у них золота. Великим досягненням української метеоритики є доказ генетичної неоднорідності матеріалу небесних каменів. Тепер ми знаємо, що буквально кожний їх шматок складається з фрагментів, різних за своїм хімічним та ізотопним складом, і що сконденсувалися вони автономно в газопиловій туманності. Це кинуло нове світло на процеси утворення планет і відкрило перед геологами нову картину будови земних порід. І, нарешті, зовсім недавно ми завершили «інвентаризацію» космічних пришельців. Це буде, мабуть, перша єдина система класифікації метеоритів.

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

Курити чи бути здоровим — вибирайте самі

Куріння тютюну, або нікотинomanія, — поширена звичка в побуті багатьох народів. Особливо поширене куріння серед молоді. Дослідженнями встановлено, що переважна більшість курців починає палити в віці між 15 і 20 роками.

Чим же куріння приваблює молодь? Це є її прагнення задовольнити свою допитливість, дізнатися — «що воно таке?», і наслідування моди. Але головною причиною все ж залишається приклад батьків, що палять, та ровесників. Бажання виділитися серед однолітків, або «зрівнятися» з дорослими часто спонукає підлітка взятися за цигарку. Оманливий сором за своє невміння палити штовхає до переборення нудоти, головного болю та інших неприємних відчуттів, що виникають після першої цигарки.

Нікотинomanія розвивається найчастіше серед тих дітей, батьки котрих курять. Природно, що їх вчинки завжди сприймаються дитиною, як найбільш правильні. Прагнення бути схожим на батька чи матір сильніше за словесну заборону, тому під-

літок палить потай, поспіхом, роблячи глибокі затяжки, — і цим завдає особливо тяжкої шкоди своєму здоров'ю. Так перебігає початкова стадія куріння.

Поступово вживання тютюну стає звичкою: в будь-яких складних ситуаціях людина вдається до цигарки, щоб трохи зняти напруження. В молодіжних компаніях до тютюну додається часто алкоголь для «підвищення» настрою, підтримання відповідного ритуалу.

З часом у курця виробляється потреба в нікотині, яка перетворюється в пристрасть до тютюну. Кожен знає, що куріння руйнує його організм, проте відмова від шкідливої звички — для багатьох справа нелегка. Раптове припинення куріння зумовлює неприємні відчуття: дратівливість, загальне нездужання, розлад сну й апетиту. Ці явища часто утруднюють відмову від куріння. Отже, товаришу курець, це ваш внутрішній психофізіологічний портрет. Так що вибирайте самі — курити чи бути здоровим.

І. ГЛУЩЕНКО,
лікар.

У палеонтологічному музеї.

Фото К. Ахназаряна.

ДНД ДІЄ

Дружинники університету систематично виходять на охорону правопорядку міста. Штаб добровільної народної дружини першого мікрорайону Центрального району розташований по вулиці Л. Толстого, 10.

Цього разу сюди прийшли співробітники ректорату та наукової бібліотеки. Маршрути чергування проходили по вулицях Толстого, Остро-

видова, Челоскінців, Радянської Армії.

Всі дружинники з честю виконали свій громадський обов'язок. Крацями в цьому чергуванні були Ю. Машиністов (наукова частина), І. Стоянова (канцелярія), Г. Лебідь (учбова частина), від наукової бібліотеки (командиром її дружини була С. Геліна) — С. Жабокрицька, Л. Борисенко, З. Салій, Т. Фурман, Л. Дудкевич.

Т. ПОДМАЗКО.

ХАТА ТАРАСА

ШЕВЧЕНКА

Листа з подякою за допомогу у відтворенні хати, де народився великий український поет Тарас Шевченко, одержав із Київського науково-дослідного інституту теорії, історії і перспективних проблем радянської архітектури співробітник Львівської наукової бібліотеки імені В. Стефаніка Академії наук УРСР Олександр Кізілик.

— Хата, в якій побачив світ Кобзар, до наших днів, як відомо, не збереглась, — розповідає Олександр Кізілик. — На цьому місці в селі Моринці на Черкащині встановлений лише пам'ятний камінь. Пошуки малюнків, фотографій або інших документів, які б розповіли

про дорогу реліквію, привели до Львова не випадково. Саме тут наприкінці минулого століття існувало наукове товариство, яке видавало журнал «Зоря».

Перегортаючи недавно знайдені у фондах бібліотеки примірники цього видання за 1892 рік, Олександр Кізілик виявив цикл нарисів під назвою «Подорож на батьківщину Шевченка». В одному з них детально описано батьківську хату поета — розташування, розміри, матеріал, з якого вона збудована.

Розроблено наукове обґрунтування і план відбудови дорогої реліквії.

Г. МАЦЕНКО.

ФОТОЗВИНУВАЧЕННЯ

На цьому знімку ви бачите подвір'я гуртожитку № 1. Багато часу тут лежить купа сміття. Її прибирають, але вона зростає знову і знову. Дивує й те, що поряд знаходяться медпункт університету та студентська їдальня. Повноправними господарями, недовлячись на це, почувають тут не вони, а ...коти, кішки та кошенята. Цілий день десятки тварин углося дякують всім тим, з чиєї вини ця купа сміття знаходиться на подвір'ї. І невідомо, коли вона зникне.

Очевидно, відповідальним особам — коменданту гуртожитку № 1 М. С. Горбенко, завідувачу їдальнею А. К. Мельничук та медперсоналу медпункту потрібно уважніше віднестися до санітарного стану своєї території.

І. МОСКАЛЕНКО,
Фото автора.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. Мечникова. (На украинском языке).

Друк. тип. «Черноморська комуна» Одеського обкому КП України, вул. Пушкінська, 32. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда» Зам. № 13177.